

Overdrachtsdocument raad Gemeente Medemblik

21 maart 2022

Voorwoord

De gemeenteraad heeft een belangrijke functie in de lokale democratie. Het is daarom belangrijk dat de aantredende gemeenteraad snel maar vooral goed ingewerkt is. Dat zal niet alleen door de fracties gebeuren maar ook wordt hiervoor een introductieprogramma door het presidium vastgesteld en zijn er overdrachtdossiers voor raads- en commissieleden samengesteld, zowel door het college als door de raad.

Het document dat voor u ligt betreft het overdrachtsdocument van de raad; daarin deelt de scheidende gemeenteraad ervaringen en dossierkennis met de raad die na de verkiezingen van 16 maart 2022 aantreedt.

Ik heb ernaar gestreefd de informatie zo beknopt mogelijk te houden. Naast de informatie die in het overdrachtsdocument staat, valt er echter nog heel veel meer te delen over de 10 thema's die in dit document zijn opgenomen. Daarom zijn bij veel onderwerpen links toegevoegd waar u meer informatie kunt vinden over dit onderwerp. Bovendien vinden bij de introductie diverse bijeenkomsten plaats, waar u meer informatie ontvangt maar vooral: waar u uw vragen kunt stellen. De data voor deze bijeenkomsten staan bij de verschillende onderwerpen aangegeven.

Los daarvan: u kunt altijd contact opnemen met de griffie als u vragen hebt!

Ik wens u veel leesplezier!

Afra Reus, raadsgriffier Medemblik
06-52836001

Thema's

1. Vergaderstructuur	p. 4
2. Informatievoorziening	p. 6
3. Raad als werkgever	p. 7
4. Raad in de regio	p. 8
5. Raad en hulptroepen	p.10
6. Lokale democratie	p.12
7. Agressie, intimidatie en integriteit	p.14
8. Bestuurlijke termijnagenda	p.15
9. Bestuurskracht	p.16
10. Planning&control-cyclus	p.17

1. Vergaderstructuur

Al snel na de installatieraad op 30 maart, starten de eerste vergaderingen van de commissie en raad. Maar ook vinden in april de eerste informatie- en themabijeenkomsten plaats. Dat betekent dat het belangrijk is dat u snel kennis kunt nemen van de belangrijkste zaken die u hierover moet weten. Maar ook geeft de raad een aandachtspunt voor de nieuwe raad mee.

Voorafgaande aan besluitvorming in de raad vinden beraadslagingen plaats in de commissievergaderingen. Voor zowel de raads- als de commissievergaderingen gelden regels.

In hoofdlijnen komt de vergaderstructuur voor commissie- en raadsvergaderingen op het volgende neer:

- de raadscommissie bereidt de besluitvorming van de raad voor;
- vrijwel alle voorstellen aan de raad worden door het college van B&W aangeboden; de commissieagenda + bijlagen wordt 9 dagen voor de vergaderdatum via iBabs gepubliceerd;
- technische vragen (verduidelijking) over de commissiestukken worden vooraf schriftelijk aan het college gesteld (via de griffie). Doel is dat commissieleden een helder beeld krijgen van wat het college voorstelt;
- politieke vragen worden mondeling in de commissievergadering aan het college gesteld. Zo krijgen commissieleden informatie over de keuze die het college heeft gemaakt en welke afwegingen daarbij zijn gemaakt;
- nadat technische en politieke informatie is verstrekt (beeldvorming) voert de commissie beraadslagingen over het onderwerp (oordeelsvorming). Daarbij worden (voorlopige) standpunten door de fracties kenbaar gemaakt aan de andere raadsleden en het college. Andere fracties kunnen en mogen daarop reageren. Door middel van argumentatie wordt getracht het eigen standpunt aan te scherpen én de ander te overtuigen van het zelfingenomen standpunt. Dit is mogelijk door in debat te gaan. Ook wordt kenbaar gemaakt of/welke moties/amendementen men overweegt in te dienen tijdens de raadsvergadering en wordt duidelijk in hoeverre deze moties/amendementen op steun kunnen rekenen. Een motie is een uitspraak van de raad (en bevat veelal een opdracht aan het college); een amendement is een voorstel om een ontwerp-besluit aan te passen.
- vervolgens wordt het raadsvoorstel in de raad behandeld als:
 - hamerstuk: geen beraadslagingen, geen moties/amendementen;
 - besprekstuk: beraadslagingen richten zich op de ingediende moties/amendementen;
 - debatstuk: beraadslagingen richten zich op het raadsvoorstel;
- de raadsagenda wordt 7 dagen voor de vergaderdatum via iBabs gepubliceerd.

Zowel voor de commissie als voor de raad gelden specifieke vergaderregels. De belangrijkste regels:

- Commissie:
 - onderwerpen worden in vier categorieën verdeeld: raadsbreed, ruimte, samenleving en bestuur&middelen;
 - er zitten maximaal twee commissieleden per onderwerp aan tafel, tenzij het om raadsbrede onderwerpen gaat;
 - in beginsel zijn er maximaal twee termijnen voor de oordeelsvorming; in de 1^e termijn geven commissieleden hun mening over het raadsvoorstel en geven zij aan welke moties en/of amendementen men evt. wil indienen; in de 2^e termijn kunnen zij op elkaars inbreng in de 1^e termijn reageren. De portefeuillehouder is beschikbaar voor een eventuele reactie op een aangekondigd amendement/motie;
 - inwoners en organisaties kunnen inspreken, voor wel/niet geagendeerde onderwerpen; maximaal 5 minuten. Ook is er de optie van een rondetafelgesprek (een half uur, voorafgaande aan de vergadering);

- het college krijgt gelegenheid om actieve informatie te geven (schriftelijk, vooraf; tijdens de vergadering is een mondelinge toelichting mogelijk).
- Raad:
 - in principe zijn er twee spreektermijnen waarbij gebruikelijk is dat er per fractie per onderwerp één woordvoerder is;
 - na de eerste termijn krijgt het college gelegenheid om te reflecteren dan wel om antwoord te geven op gestelde vragen;
 - interrupties zijn uitsluitend in de tweede termijn mogelijk.

Tijdens raads- en commissievergaderingen kan het college toezeggingen doen. Deze worden geregistreerd, evenals de aangenomen moties (toezeggingen- en motielijst). Deze lijsten zijn openbaar. In de commissievergadering kan het college bevestigd worden op de voortgang.

Specifieke uitwerkingen van de vergaderregels zijn in de vergaderreglementen te vinden. Het Reglement van Orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad gemeente Medemblik 2019 geeft aan welke de raadsleden kunnen inzetten: raadsragen, moties, amendementen, interpellatie, initiatiefvoorstel. Daarnaast heeft de raad onderzoeksrecht.

Naast raads- en commissievergaderingen zijn er zgn. informatiebijeenkomsten en themabijeenkomsten.

- In informatiebijeenkomsten gaat het erom dat informatie wordt overgedragen; daarbij kunnen vragen gesteld worden. Vaak vinden deze plaats op initiatief van het college voor complexe onderwerpen.
- In themabijeenkomsten vindt een gedachtenwisseling plaats, veelal tussen het college en de fracties. Er worden geen besluiten genomen tijdens deze bijeenkomsten; indien dat gewenst wordt, dient een raadsvoorstel te worden geleverd.

Aandachts- en leerpunten die aan de nieuwe raad meegegeven kunnen worden betreffen niet zozeer de structuur van de vergaderingen (de vergaderregels) maar vooral de cultuur. Daarbij gaat het o.a. over de vraag hoe raads- en commissieleden met elkaar omgaan, hoe zij resultaten bereiken bij de wijze waarop zij hun rol invullen, hoe zij daarbij gebruik maken van de vergaderregels en de instrumenten, etc..

Specifiek aandachtspunt is het inzetten van de raadsinstrumenten, w.o. het indienen van moties en amendementen; deze instrumenten werden in de raadsperiode 2018 – 2022 veelvuldig ingezet. Tijdens de sessies die hebben plaatsgevonden n.a.v. de quickscan bestuurskracht (zie elders in dit document) is aan de orde geweest in hoeverre deze kwantiteit heeft bijgedragen aan bestuurlijke kwaliteit en de bestuurskracht. Dit verdient verdere aandacht.

Meer weten?

- <https://leerplatformraadsleden.nl/Rollen--Instrumenten>
- Op uw device vindt u de vergaderreglementen alsmede het vergaderschema¹:
 - Verordening op de raadscommissies gemeente Medemblik 2019
 - Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad gemeente Medemblik 2019.
 - Vergaderschema 2022
 - **Introductiebijeenkomst 11 april 2022**

¹ In iBabs, onder "Overzichten", onder "Informatie griffie"

2. Informatievoorziening

Informatievoorziening is essentieel voor raadsleden en een kernpunt in de relatie tussen college en raad. De Gemeentewet bepaalt dat het college de raad alle inlichtingen geeft die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft; dit is de zgn. actieve informatieplicht. Naast de actieve informatieplicht is er ook passieve informatieplicht; deze plicht komt erop neer dat het college vragen van raadsleden dient te beantwoorden.

Enkele belangrijke principes bij de informatievoorziening zijn:

- openbaarheid van bestuur; de verstrekte informatie is in beginsel openbaar;
- gelijk informatieniveau: raadsleden dienen op gelijke wijze van informatie te worden voorzien;
- indien ambtelijk informatie wordt verstrekt, is dat altijd namens het college. Dat betekent dat de portefeuillehouder politiek aanspreekbaar is wat betreft de verstrekte informatie.

De actieve informatieplicht heeft bij de gemeente Medemblik diverse verschijningsvormen:

- schriftelijke informatievoorziening via een informatienota. Informatienota's zijn in beginsel openbaar en worden daarom gepubliceerd op de site.
- informatievoorziening via een informatiebijeenkomst. Vaak gaat het om complexe onderwerpen waarbij het college informatie verstrekt maar raads- en commissieleden gelegenheid krijgen om verhelderende vragen te stellen.
- actieve informatie in de commissie: het college verstrekt schriftelijke informatie die mondeling toegelicht kan worden in de commissie.

Actieve informatievoorziening is niet alleen voor raadsleden belangrijk, maar ook voor het college; door de raad actief van informatie te voorzien blijft de raad goed op de hoogte van de wijze waarop het college invulling geeft aan zijn taken. Indien het gaat om taken als voorbereiding van raadsvoorstellen is het belangrijk dat het college de raad tijdig in positie brengt om richting te kunnen geven: de kaderstellende rol van de raad. Dan gaat het niet zozeer om informatievoorziening maar om het betrekken van de raad tijdens het proces dat leidt tot een raadsvoorstel. Hiervoor zijn andere instrumenten beschikbaar, bv. een themabijeenkomst of een kaderstellend raadsvoorstel.

Aandachts- en leerpunten

In de raadsperiode 2018 – 2022 werd veelvuldig gebruik gemaakt van het instrument van de raadsvragen. Tijdens de sessies die hebben plaatsgevonden n.a.v. de quickscan bestuurskracht (zie elders in dit document) is aan de orde geweest in hoeverre deze kwantiteit heeft bijgedragen aan bestuurlijke kwaliteit en de bestuurskracht. Dit verdient verdere aandacht.

Meer weten:

- [informatie vereniging voor raadsleden Informatievoorziening](#)
- **Introductiebijeenkomst 11 april 2022**

3. Raad als werkgever

De raad is werkgever van de griffie. De hieruit voortvloeiende taken zijn door de raad gedelegeerd aan de zgn. werkgeverscommissie (die bestaat uit raadsleden). Dat neemt echter niet weg dat de raad wel de opdracht aan de griffie bepaalt. Jaarlijks wordt in een werkplan vastgelegd wat deze opdracht inhoudt.

De werkgeverscommissie bestaat uit vijf raadsleden.

De werkgeverscommissie die in 2018 – 2022 heeft gefunctioneerd brengt de nieuwe raad het volgende onder de aandacht:

- de huidige formatie op de griffie bedraagt 3,45 fte, verdeeld over vijf medewerkers;
- de werkplannen over met name de afgelopen drie jaren laten zien dat de taken zijn toegenomen. Omdat de formatie gelijkgebleven is, zijn er taken geschrapt (zoals bv. het raadscommunicatieplan, evaluatiegesprekken met collegeleden) of versoerd (verslaglegging commissievergaderingen) en is er een verlostuwmeer ontstaan. De ruimte voor onvoorziene taken bedraagt 3%. Bij elkaar opgeteld betekent dit dat de griffie kwetsbaar is, wat ten koste kan gaan van de kwaliteit van de ondersteuning van de raad;
- de werkplannen laten eveneens zien dat er vrijwel geen ruimte is voor de essentiële strategische taken van de griffier. Het functieprofiel van de griffier noemt deze taken echter in resultaatgebied 1.

Aandachts- en leerpunten

De werkgeverscommissie geeft de nieuwe raad en de nieuwe werkgeverscommissie in overweging om – gezien het bovenstaande – de formatie op de griffie te heroverwegen. Daarbij kunnen worden betrokken:

- het generieke profiel voor de functie van griffier;
- het ROB-rapport "Goede ondersteuning, sterke democratie";
- het advies van de lokale driehoek (overleg burgemeester, secretaris en griffier) dat binnenkort wordt uitgebracht.

Meer weten?

- [generiek profiel functie griffier](#)
- [Adviesrapport ROB Goede ondersteuning sterke democratie](#)
- [Informatie Vereniging voor Raadsleden over de werkgeversfunctie](#)
- Op uw device vindt u de Verordening werkgeverscommissie gemeente Medemblik 2021
- **[Introductiebijeenkomst 11 april 2022](#)**

4. Raad in de regio

Steeds meer gemeentelijke taken worden uitgevoerd in regionale samenwerking met een of meer buurgemeenten. Hoewel de raad het hoogste bestuursorgaan in de gemeente is, ervaren raadsleden in de praktijk vaak niet dat zij het meest invloedrijk zijn voor taken die in regionaal verband worden uitgevoerd. Hoe ziet de regionale samenwerking voor de gemeente Medemblik er uit? En hoe vult de raad van Medemblik zijn rol in bij deze regionale samenwerking?

De gemeente neemt deel aan regionale samenwerking, zowel op West-Friese schaal als op Noord-Holland Noord-schaal. Daarbij gaat het om deelname aan:

- gemeenschappelijke regelingen:
 - WerkSaam (West-Friesland)
 - Veiligheidsregio (Noord-Holland Noord)
 - GGD (Noord-Holland Noord)
 - Omgevingsdienst (Noord-Holland Noord)
 - Recreatieschap Westfriesland (West-Friesland)
 - Westfries Archief (West-Friesland)
 - Afvalbeheer Westfriesland (v.h. Centraal Afvalverwijderingsbedrijf Westfriesland) (West-Friesland)
 - SSC DeSom (zes van de zeven West-Friese gemeenten)
- Het Pact van West-Friesland: in dit Pact hebben de zeven West-Friese gemeenten aangegeven wat de maatschappelijke opgaven en ambities voor de thema's wonen en leefbaarheid, zorg en sociaal domein, vrije tijd, energietransitie en klimaatadaptatie, onderwijs en arbeidsmarkt en ondernemen en economie zijn. In een Uitvoeringsprogramma worden deze opgaven en ambities geconcretiseerd.

De regionale ambities zijn door de gemeenteraden in verschillende raadsbesluiten vastgelegd, o.a. het besluit over de informatiepositie van gemeenteraden richting gemeenschappelijke regelingen, maar ook door het vaststellen van het Pact 7.1.

Er vinden sinds 2013 regelmatig regionale raadsledenbijeenkomsten plaats, die als doel hebben om raden op regionaal niveau te informeren, om regionale raadsnetwerken te organiseren, om met elkaar van gedachten te wisselen over regionale zaken en om gemeenteraden meer grip te laten krijgen op regionale samenwerking.

Aandachts- en leerpunten

Raden hebben de ambitie uitgesproken om de regionale raadsledenbijeenkomsten door te ontwikkelen. Kern hiervan is dat gemeenteraden echt grip gaan krijgen op de regionale samenwerking; leidend blijft dat de lokale autonomie onaangetast blijft. Door de samenwerking meer gestructureerd te organiseren kunnen raden lokaal effectiever en efficiënter functioneren. Hiervoor zijn stappen en middelen noodzakelijk. De regionale maatschappelijk opgaven en ambities staan daarin centraal. Een stip op de horizon zou kunnen zijn: een regionale raadscommissie en een regionale agendacommissie. In de regionale raadscommissie vindt de regionale oordeelsvorming plaats, lokaal natuurlijk de besluitvorming. In de regionale agendacommissie kunnen vertegenwoordigers van gemeenteraden invloed uitoefenen op de regionale agenda.

In een voorstel van de griffiers wordt geschetst hoe dat georganiseerd kan worden. Daarbij is van belang dat de ambitie voor de regionale samenwerking en de stip op de horizon wordt gedragen door de raden. Wordt de urgentie ook gevoeld? In het ontwikkelingsproces is het eigenaarschap van raden voor regionale

samenwerking noodzakelijk. Vertegenwoordigers van raden denken en doen mee in dat ontwikkeltraject. Dit traject leidt tot een voorstel met concrete ontwikkelrichtingen, waar raden lokaal besluiten over nemen. Om dit traject verder vorm te geven wordt gewerkt aan de procesvoorstel, waarbij de griffiers ondersteund door een externe professionele partij. In dit voorstel wordt aangegeven wordt hoe (vertegenwoordigers van) raden worden betrokken bij het ontwikkelen van voorstellen met betrekking tot de ontwikkel-richtingen (de doorontwikkeling).

De opzet en het raamwerk voor deze doorontwikkeling wordt gepresenteerd in de eerste regionale raadsledenbijeenkomst van de nieuwe bestuursperiode op 18 mei.

Meer weten?

- <https://leerplatformraadsleden.nl/Regionale-Samenwerking>
- [Handreiking Vereniging voor Raadsleden Grip op regionale samenwerking](#)
- [Informatie Vereniging voor Raadsleden Raad in de Regio](#)
- **[regionale raadsledenbijeenkomst 18 mei 2022](#)**

5. Raad en hulptroepen

De raad als lekenbestuur wordt niet alleen ondersteund door de griffie, maar ook door de rekenkamercommissie, de auditcommissie en de accountant.

Rekenkamercommissie

Elke gemeente is bij wet verplicht om een rekenkamer of een rekenkamerfunctie te hebben die onafhankelijk onderzoek doet naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gemeentebestuur. De gemeente Medemblik heeft in 2012 tezamen met de gemeente Opmeer een rekenkamercommissie ingesteld: de Rekenkamercommissie Medemblik-Opmeer. De rekenkamercommissie kan op eigen initiatief of op verzoek van derden tot de keuze voor een onderwerp van onderzoek komen maar ook de gemeenteraad kan een gemotiveerd verzoek doen tot het verrichten van een onderzoek. De rapportages van de onderzoeken door de rekenkamercommissie worden middels een raadsvoorstel aan de gemeenteraad aangeboden. Daarnaast wordt door de rekenkamercommissie jaarlijks het jaarplan en het jaarverslag ter kennisname aangeboden aan de gemeenteraad. In de raadsperiode 2018-2022 heeft de rekenkamercommissie (o.a.) onderzoek gedaan naar het duurzaamheidsbeleid van de eigen organisatie van de gemeente, naar de doeltreffendheid van de prestatieafspraken wonen en de rolinvulling door de raad, naar de doelmatigheid van de afvalstoffenheffing en naar het weerstandsvermogen van de gemeente.

Auditcommissie en accountant

In 2013 is de Auditcommissie Medemblik ingesteld. De auditcommissie is een adviescommissie van de raad en bestaat uit vijf leden die door de raad op voordracht van de fracties worden benoemd voor de huidige raadsperiode. De auditcommissie is belast met de voorbereiding van de besluitvorming van de raad aangaande:

- de benoeming van de accountant;
- het vaststellen van het jaarlijkse controle protocol;
- het vaststellen van de rekening en het jaarverslag;
- het bepalen van een standpunt over tussentijdse rapportages en andere verslagen van de accountant en over verslagen van periodieke onderzoeken van het college;
- het bepalen van een standpunt over door het college toegezegde of door de raad vastgestelde verbeteringsacties en de voortgang daarvan;
- de benoeming van de leden van de rekenkamercommissie;
- het Treasurystatuut.

De auditcommissie ziet daarnaast toe op de opvolging van aanbevelingen die door de raad zijn overgenomen en die voortkomen uit de accountantscontrole, de audits en rekenkameronderzoeken, en adviseert de raad hierover. Tevens geeft de auditcommissie gevraagd en ongevraagd advies over onderzoeksverslagen van de rekenkamercommissie.

De accountant draagt zorg voor de controle van de jaarrekening. In de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de uitgaven van het voorgaande jaar; niet alleen in financiële zin, maar ook in beleidsmatige zin. De accountant controleert de jaarrekening en geeft een verklaring, waarbij een rapportage geleverd wordt: het accountantsverslag. In dit verslag worden de belangrijkste bevindingen en conclusies van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

- **Aandachts- en leerpunten**

Vanuit de accountant worden in het accountantsverslag 2020 de navolgende vier aandachtspunten voor de controle van 2021 benoemd:

1. Financiële ontwikkeling/uitgaven sociaal domein;
2. Doorontwikkeling administratieve organisatie en interne controle (naar rechtmatigheidsverklaring in 2021 of 2022);
3. Preventieve controle op naleving van Europese en interne aanbestedingsregels;
4. Versterking van de IT-beheersomgeving.

Ook biedt de auditcommissie de raad ieder jaar een advies aan over de jaarstukken en het accountantsverslag. Naar aanleiding van de jaarstukken 2020 heeft de auditcommissie de navolgende aandachtspunten geformuleerd, waarvan het merendeel eerder gegeven aandachtspunten zijn die naar de mening van de auditcommissie niet of onvoldoende zijn opgelost.

- Het uitvoeren door het college van de verplichte periodieke onderzoeken conform de verordening en artikel 213a Gemeentewet;
- Het actiever en vooraf informeren van de raad over de impact van de corona crisis;
- Het hebben van een toekomstvisie;
- De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording;
- Het sociaal domein;
- Het op orde hebben van de drie I's (ICT, Interne controle en Inkoop);
- Het strategisch grondbeleid;

De auditcommissie geeft aan dat deze punten thans nog steeds actueel zijn, vooral omdat het college de raad voornamelijk achteraf informeert in plaats van vooraf, waardoor de raad de regie niet heeft. De auditcommissie is van mening dat het stellen van prioriteiten niet aan het college is maar aan de raad.

Daarnaast heeft de auditcommissie naar aanleiding van het rapport van de rekenkamercommissie over het weerstandsvermogen nog bij de raad onder de aandacht gebracht dat er meer op het weerstandsvermogen gestuurd kan worden door de raad en dat het daarnaast van wezenlijk belang is dat het risicomanagementbeleid op korte termijn geactualiseerd wordt.

Meer weten?

- [informatie Vereniging voor Raadsleden Accountant en Rekenkamer](#)
- **Introductiebijeenkomst 11 april 2022**
- **Introductiebijeenkomst RKC (in 2^e helft 2022 te plannen)**

6. Lokale democratie

De raad is de vertegenwoordiger van de inwoners van de gemeente Medemblik. Dat betekent dat de raad in verbinding staat met de inwoners. Dat doet de raad als geheel, maar ook doen de raadsleden dat afzonderlijk, of als fractie. Maar ook is het belangrijk dat de inwoners de weg naar de raad, raadsleden of de fracties weten te vinden.

Participatie wordt steeds belangrijker. Ook in Medemblik!

In de afgelopen jaren zijn er diverse besluiten door de raad genomen die te maken hebben met participatie. Zo is in 2020 een Stappenplan participatie vastgesteld, waarin wordt aangegeven hoe de aanpak en spelregels voor participatietrajecten er uit zien. Verder hebben inwoners voor diverse beleidstrajecten een belangrijke rol gespeeld bij de beleidsontwikkeling (bv. Regionale Energie Strategie, Lange Termijn Accommodatiebeleid). Verder speelt participatie ook een steeds belangrijker rol in de ruimtelijke ordening. Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het wettelijk verplicht om in het kader van het opstellen van een omgevingsvisie participatie toe te passen. De raad stelde hiervoor in 2022 kaders vast.

Kortom: de raad is vertegenwoordiger van de inwoners, maar ook hebben inwoners rechtstreeks invloed op het beleid.

Los van participatie in specifieke beleidstrajecten en formele verplichtingen met betrekking tot participatie zijn er in z'n algemeenheid mogelijkheden voor inwoners om besluitvorming te beïnvloeden.

➤ **Raad in verbinding met de inwoners**

Raads- en commissievergaderingen zijn openbaar evenals informatiebijeenkomsten, waar het college de raad informeert over bepaalde onderwerpen. Inwoners kunnen aanwezig zijn bij deze bijeenkomsten maar ook kunnen zij de bijeenkomsten live volgen of terugkijken op de site. Wekelijks publiceert de gemeente wat er op de agenda's voor deze bijeenkomsten staat.

➤ **Raadsleden en fracties in verbinding met de inwoners**

Inwoners kunnen raads- en commissieleden en fracties rechtstreeks benaderen; op de site van de gemeente staan de contactgegevens. Zij kunnen bv. een fractievergadering bijwonen.

Maar omgekeerd nemen raads- en commissieleden ook regelmatig deel aan vergaderingen van dorpsraden en de stadsraad. Zo blijven zij op de hoogte van wat er in de kernen leeft. Verder worden er regelmatig werkbezoeken georganiseerd, zodat raads- en commissieleden ter plekke kennis kunnen nemen van een situatie en contact kunnen hebben met belanghebbenden. Ook worden er soms commissievergaderingen op locatie georganiseerd als er een onderwerp op de commissieagenda staat dat betrekking heeft op een specifieke locatie.

➤ **Mogelijkheden voor inwoners om in contact met de raad(sleden) te komen**

Inwoners en organisaties hebben de mogelijkheid om gebruik te maken van hun spreekrecht in commissievergaderingen. Hetzij beknopt (max. 5 minuten) hetzij meer omvangrijk via een zgn. rondetafelgesprek met de commissie.

Ook kunnen inwoners schriftelijk aandacht vragen van de raad door een ingekomen stuk naar de raad te sturen.

Daarnaast kunnen inwoners een burgerinitiatief indienen. Door een burgerinitiatief te starten, kunnen zij concrete voorstellen op de agenda van de gemeenteraad zetten; daarmee vragen zij de gemeenteraad om een beslissing te nemen over een onderwerp.

Aandachts- en leerpunten

Een raadscommunicatieplan is niet beschikbaar; dat betekent dat er niet structureel aandacht wordt besteed aan communicatie over raadsbesluiten en de voorbereiding daarvan. De ambitie voor een dergelijk plan is er wel, maar de gemeenteraad heeft keuzes moeten maken; de middelen die benodigd

zijn voor structurele communicatie van de raad zijn in de voorgaande raadsperiode niet beschikbaar gesteld.

Meer weten?

- <https://leerplatformraadsleden.nl/Burger--en-Overheidsparticipatie>
- [informatie Vereniging voor Raadsleden over volksvertegenwoordigende rol](#)
- **Introductiebijeenkomst 11 april 2022**

7. Agressie, intimidatie en integriteit

Inwoners van Nederland hebben recht op een goed functionerend en integer openbaar bestuur. Gemeenten maken daar een groot en belangrijk onderdeel van uit. Zij zijn verantwoordelijk voor uiteenlopende maatschappelijke opgaven en zijn aan zet bij het oplossen van tal van maatschappelijke vraagstukken. Een goed functionerend en integer gemeentebestuur levert een belangrijke bijdrage aan het vertrouwen van mensen in de politiek. Daarmee draagt het ook bij aan de legitimiteit van het overheidshandelen.

Ook is het belangrijk dat volksvertegenwoordigers veilig hun werk kunnen doen.

De raad heeft diverse besluiten genomen met als doel om de integriteit van het bestuur en de veiligheid van het werk als raadslid te borgen:

- gedragscode bestuurlijke integriteit raads- en commissieleden gemeente Medemblik 2016
- gentle agreement gemeente Medemblik
- protocol grensoverschrijdend gedrag gemeente Medemblik

Deze documenten vindt u op uw device.

Deze documenten geven weer welke afspraken er gelden op het gebied van integriteit en veiligheid. Maar die afspraken gaan pas “leven” in de praktijk. Om die reden wordt in het introductieprogramma voor de nieuwe raad ruimte gemaakt voor een training integriteit.

Het gentle agreement geeft aan wat de werkwijze is als er twijfel is over integer handelen van een raadslid.

Aandachts- en leerpunten

Het gentle agreement dient regelmatig tegen het licht te worden gehouden om het gemeenschappelijk ontwikkeld integriteitsbesef en daarmee de kwaliteit van besluitvorming in het openbaar bestuur te borgen. Dit is voor het laatst in 2017 gebeurd; het is wenselijk dat dit in de raadsperiode 2022-2026 plaatsvindt.

Het protocol grensoverschrijdend gedrag gemeente Medemblik kan aanleiding zijn om in het introductieprogramma aandacht te besteden aan het onderwerp “agressie”. Dat zal onderwerp van gesprek zijn in het introductieprogramma voor de nieuwe raad, dat in het presidium aan de orde zal komen zodra de nieuwe raad is geïnstalleerd.

Meer weten?

- Op uw device vindt u:
 - Gedragscode bestuurlijke integriteit raads- en commissieleden gemeente Medemblik 2016
 - Gentle agreement gemeente Medemblik
 - Protocol grensoverschrijdend gedrag gemeente Medemblik
- [informatie Vereniging voor Raadsleden m.b.t. agressie, intimidatie en integriteit](#)
- **Introductiebijeenkomst 11 april 2022**
- **Training integriteit (datum nog te plannen)**

8. Bestuurlijke termijnagenda

De raad bepaalt de eigen politieke agenda. Het is echter een taak van het college om raadsbesluiten voor te bereiden. Voor elke vergadercyclus van de raad levert het college raadsvoorstellen die in de commissie- en raadsvergadering worden geagendeerd. In de Bestuurlijke termijnagenda (BTA) geeft het college aan welke raadsvoorstellen de raad wanneer kan verwachten in een raadsperiode en vergadercyclus. Deze BTA kan raadsleden helpen bij de voorbereiding van de besluitvorming, niet alleen binnen de fractie maar ook "naar buiten".

De BTA is de basis voor de commissieagenda's; op basis van de BTA neemt het presidium besluiten over deze agenda's. Maar ook in de commissievergaderingen wordt de BTA geagendeerd, zodat commissieleden het college kunnen bevragen op bijvoorbeeld de voortgang in de ontwikkeling van een raadsvoorstel.

In de raadsperiode 2018 – 2022 was zichtbaar dat de BTA niet altijd realistisch was; de problematiek van een onevenwichtigheid tussen de opgave aan het college en de organisatie van de raad enerzijds en de beschikbare middelen anderzijds werd niet alleen in de BTA maar ook in het traject bestuurskracht zichtbaar. In de raadsperiode 2022 – 2026 kan de BTA als sturingsinstrument voor meer evenwichtigheid gebruikt worden. Ook geeft de BTA zicht op de pieken en dalen in de werkdruk voor de raad. In het presidium kan hierop gestuurd worden, zodat de kwaliteit van de besluitvorming niet in gevaar komt.

Bij de start van de raadsperiode 2022 – 2026 kan een collegeuitvoeringsprogramma en/of raadsprogramma worden ontwikkeld, dat kan worden vertaald in de BTA. Vanzelfsprekend zullen "tijdens de rit" regelmatig wijzigingen in de BTA nodig zijn omdat de maatschappelijke opgaven voortdurend in beweging zijn; het is daarbij belangrijk om oog te hebben voor het evenwicht dat nodig is tussen de opgave en de middelen.

De raad kan de BTA gebruiken als instrument om te communiceren met de inwoners (wanneer besluit de raad over welk onderwerp); dat kan bijdragen aan de volksvertegenwoordigende rol van de raad. Maar ook kan de raad de BTA gebruiken als instrument voor zijn kaderstellende rol. De BTA geeft immers aan voor welke onderwerpen het college wanneer raadsvoorstellen levert. Dat zal gaan om zowel complexe als minder complexe onderwerpen. Het kan wenselijk zijn dat de raad gefaseerd besluiten neemt over een complex onderwerp, zodat de raad eerst richting kan geven en daarna pas een finaal besluit neemt. De raad kan de BTA benutten om te bepalen voor welke onderwerpen de raad een "twee- (of drie-) trapsraket" wenst.

Aandachts- en leerpunten

In de raadsperiode 2022-2026 kan de BTA beter benut worden als instrument om:

- evenwicht tussen de opgave en de middelen te bewaken (is de BTA realistisch?), zodat er keuzes kunnen worden gemaakt als er onevenwichtigheid ontstaat;
- de raad in positie te brengen om proactief richting te geven aan raadsvoorstellen die ontwikkeld worden (kaderstellende rol);
- te communiceren met inwoners; indien inwoners weten waar aan gewerkt wordt, kunnen zij tijdig actief worden om de besluitvorming te beïnvloeden.

9. Bestuurskracht

In 2021 is een rapport (quicksan) verschenen waarin werd weergegeven wat naar voren was gekomen uit bijna 50 interviews met raadsleden, collegeleden, ambtenaren en voorzitters van dorpsraden over het onderwerp bestuurskracht. Naar aanleiding van dit rapport hebben in 2021 en 2022 afzonderlijke sessies plaatsgevonden met raadsleden, collegeleden en afdelingshoofden & directie. Daarna volgde een gezamenlijke sessie. In de gezamenlijke sessie is de afspraak gemaakt dat bij de overdracht naar de nieuwe raad (en het nieuwe college) zou worden geduid wat de bevindingen uit de sessies waren en dat een vervolgtraject nodig is. Onderstaand treft u een korte weergave van de bevindingen op hoofdlijnen aan.

De volgende uitkomsten van de quickscan werden door de raads- en collegeleden herkend:

- Medemblik is niet voldoende in control, financieel niet op orde en mist leiderschap;
- er is een gebrek aan helderheid van rollen en de daarbij horende verantwoordelijkheden, waardoor mensen op elkaars stoel zijn gaan zitten;
- raadsleden, bestuurders en ambtenaren voelen dat ze tijdens het vervullen van hun taken niet altijd tot hun recht komen, bijvoorbeeld doordat vanuit wantrouwen bij de ander hun goede intenties in twijfel worden getrokken. Het gebrek aan persoonlijk contact door de coronamaatregelen heeft hierbij niet geholpen.

De raad en het college hebben in de sessies meer inzicht gekregen in hun eigen rol en het onderlinge samenspel en vinden het belangrijk deze inzichten te delen met hun opvolgers. Doel hierbij is dat de nieuwe raad en het nieuwe college zich direct bij de start bewust zijn van hun rol en hun bijdrage aan de bestuurskracht van Medemblik. Daarom is de inzet om de bestuurskrachtgesprekken voort te zetten na de verkiezingen. In dit vervolgtraject kunnen vragen als:

- hoe kan de raad de onderlinge samenwerking verbeteren en wat verwacht hij hierin van de voorzitter?
- wat heeft het college nodig van de raad om bestuursverantwoordelijkheid te kunnen nemen?
- hoe kunnen raad en college de politieke cultuur creëren zodat ook de organisatie haar rol in het samenspel kan spelen als adviseur van beiden?

aan de orde komen.

De zgn. driehoek (burgemeester, secretaris en griffier) wil voorstellen ontwikkelen voor een vervolgtraject. Onderdeel daarvan is in elk geval het voornemen om – kort nadat het nieuwe college is gevormd – een bestuurlijke werkconferentie te organiseren.

Meer weten?

- Op uw device vindt u: Rapportage bevindingen Quick Scan Bestuurskracht 2021
- **Werkconferentie met college (nog in te plannen)**

10. Planning&Control-cyclus

De raad heeft het budgetrecht in de gemeente; dat houdt in dat de raad de bevoegdheid heeft om financiële middelen beschikbaar te stellen. Om deze cyclus te doorgronden wordt voor raads- en commissieleden een afzonderlijke bijeenkomst georganiseerd in het introductieprogramma op 16 mei 2022. Vooruitlopende daarop is het echter van belang om in dit overdrachtsdocument reeds enkele zaken onder de aandacht van de raads- en commissieleden te brengen, omdat reeds spoedig na de raadswisseling documenten uit de P&C-cyclus worden aangeboden aan de raad voor besluitvorming.

In de P&C-cyclus zijn vier soorten documenten van belang:

- De kadernota: daarin worden kaders voor de begroting van het volgende jaar weergegeven. Met het besluit over de kadernota geeft de raad richting aan de door het college op te stellen begroting. De kadernota wordt in juli vastgesteld.
- De begroting: in de begroting geeft de raad voor het komende jaar aan:
 - wat wil de gemeente bereiken
 - wat gaat de gemeente daarvoor doen
 - wat heeft de gemeente daarvoor overDe begroting wordt in de eerste helft van november vastgesteld.
- De jaarrekening: in de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de uitgaven van het voorgaande jaar; niet alleen in financiële zin, maar ook in beleidsmatige zin. De accountant controleert de jaarrekening en geeft een verklaring, waarbij een rapportage geleverd wordt.
- Tussentijdse rapportages: tussentijds rapporteert het college over de over de realisatie van de begroting; dat gebeurt tweemaal per jaar: in juli (Lentenota) en in november (Herfstnota). De tussenrapportages bevatten een uiteenzetting van financiële en beleidsinhoudelijke afwijkingen per programma in de begroting. Ook bevat de rapportage de wijzigingen van de geautoriseerde investeringskredieten.

Kort na de raadswisseling start het proces van de kadernota. Als eerste stap in dit proces levert het college een inventarisatienotitie aan bij de raad, waarbij het college de raad informeert over de financiële positie van de gemeente en de belangrijkste ontwikkelingen die op de gemeente afkomen. Deze informatie is ervoor bedoeld om de raad in positie te brengen om de besluitvorming over de kadernota voor te bereiden. Daarbij draait het om de vraag hoe de (schaarse) middelen worden verdeeld: welke prioriteiten wil de raad stellen? In de fase van de kadernota gaat het om sturing op de hoofdlijnen; deze hoofdlijnen worden vervolgens vertaald in de – meer specifieke – begroting.

Aandachts- en leerpunten

Tot op heden ligt het politieke zwaartepunt voor het maken van keuzes en de besteding van middelen bij de begroting en minder bij de sturing vooraf (via de kadernota). In 2022 wordt erin geïnvesteerd om dit zwaartepunt meer naar de kadernota te verschuiven:

- de algemene beschouwingen zullen bij de kadernota plaatsvinden (en niet bij de begroting);
- mogelijk leidt dit ertoe dat het omvangrijke aantal moties en amendementen bij de begroting afneemt (en bij de kadernota toeneemt);
- het ontwerp-besluit bij de kadernota geeft weer wat de opdracht van de raad aan het college is wat betreft het opstellen van de begroting.

Deze werkwijze wijkt af van voorgaande jaren en is ervoor bedoeld om bij te dragen aan de kwaliteit van de besluitvorming van de raad bij de invulling van het budgetrecht.

Meer weten:

- [Algemene informatie Vereniging voor Raadsleden m.b.t. kaders stellen en controleren](#)
- <https://leerplatformraadsleden.nl/Financien>
- <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/nieuwe-module-over-de-pc-cyclus-in-leeromgeving>
- [introductiebijeenkomst 16 mei 2022](#)